

PROGRAM PROFILAKTYKI
XXII LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO Z ODDZIAŁAMI DWUJĘZYCZNYMI
IM. JOSÉ MARTÍ W WARSZAWIE
NA ROK SZKOLNY 2008/2009

Rozdział I
Wprowadzenie

§ 1.

Podstawę prawną do wprowadzenia działań profilaktycznych, w ramach Szkolnego Programu Profilaktyki, stanowią:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej - art. 72
- Konwencja o Prawach Dziecka - art. 3, art. 19, art. 33
- Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 roku (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
- Rozporządzenie MEN z dnia 23 sierpnia 2007 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2007 r. Nr 157, poz. 1100)
- Rozporządzenie MEN z dnia 9 lutego 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2007 r. Nr 35, poz. 222)
- Program Ochrony Zdrowia Psychicznego
- Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii
- Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV.

Program Profilaktyki jest załącznikiem nr 3 do Statutu XXII Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi im. José Martí w Warszawie.

§ 2.

Profilaktyka jest jednym ze sposobów reagowania na zjawiska społeczne, które oceniane są jako szkodliwe. Istotą działań profilaktycznych jest przeciwdziałanie zagrożeniom, których występowanie w przyszłości wydaje się być prawdopodobne.

Profilaktyka zachowań ryzykownych prowadzona jest na trzech poziomach:

- Profilaktyka pierwszorzędowa adresowana jest do grup niskiego ryzyka; głównym terenem działania jest szkoła. Ten typ profilaktyki ma dwa cele - promocję zdrowego trybu życia oraz opóźnienie wieku inicjacji seksualnej.
- Profilaktyka drugorzędowa adresowana jest do grup podwyższonego ryzyka. Celem działań jest umożliwienie wycofania się z zachowań ryzykownych.

- Profilaktyka trzeciorzędowa adresowana jest do grup wysokiego ryzyka. Ma ona na celu przeciwdziałanie pogłębianiu się procesu chorobowego oraz umożliwienie powrotu do normalnego życia w społeczeństwie.

Przyjmuje się, że profilaktyka to proces, który wspiera zdrowie przez umożliwienie ludziom uzyskania pomocy potrzebnej do konfrontacji ze złożonymi, stresującymi warunkami egzystencji oraz przez umożliwienie jednostkom osiągnięcia subiektywnie satysfakcjonującego, społecznie akceptowanego, bogatego życia.

Teoria zachowań problemowych Richarda i Shirley Jessorów odpowiada na pytanie, dlaczego młodzi ludzie podejmują zachowania ryzykowne. Zgodnie z tą teorią różne zachowania ryzykowne (problemowe) mają znaczenie rozwojowe. Zachowania ryzykowne są sposobem na poradzenie sobie z problemami, umożliwiają one zaspokojenie najważniejszych potrzeb psychologicznych. Zachowania problemowe są nieprawidłowymi sposobami przystosowania się.

Interwencje profilaktyczne powinny być skierowane na najważniejsze czynniki ryzyka, tkwiące w samej jednostce, jak i w jej otoczeniu społecznym.

§ 3.

Czynniki wpływające na profilaktykę w szkole

Celem profilaktyki są działania promujące zdrowy styl życia oraz aktywne przeciwdziałanie czynnikom, które zagrażają zdrowemu życiu. Szkoła realizuje zadania profilaktyki systemowo, uwzględniając sześć podstawowych strategii: działania informacyjne - np. ulotki informacyjne, baza teleadresowa, działania edukacyjne - np. warsztaty, seminaria, wykłady, działania alternatywne - np. spotkania z osobami, które wyszły z uzależnienia, kuratorami sądowymi, wczesna interwencja - np. patrole Straży Miejskiej na terenie szkoły, współpraca z Policją, zmiany środowiskowe - np. współdziałanie z rodzicami/prawnymi opiekunami uczniów oraz zmiany przepisów wewnątrzszkolnych w zależności od zaistniałych sytuacji.

W realizacji tych działań uczestniczą:

1. Dyrektor liceum w zakresie:

- znajomości zasad profilaktyki,
- wydawania decyzji o wprowadzeniu programów profilaktycznych w szkole,
- sprzyjania pozytywnym wzajemnym relacjom między nauczycielami, nauczycielami i uczniami oraz między uczniami,
- zachęcania młodzieży do uczestnictwa w działaniach profilaktycznych,
- finansowego i technicznego wspierania działań profilaktycznych.

2. Rada Pedagogiczna w zakresie:

- znajomości zasad profilaktyki,
- umiejętności pozyskiwania uczniów i rodziców/prawnych opiekunów do uczestnictwa w działaniach profilaktycznych,
- samodoskonalenia,
- współpracy w zespole pedagogicznym.

3. Pedagog w zakresie:

- znajomości zasad profilaktyki,
 - zapoznawania społeczności szkolnej z ww. zasadami,
 - współpracy z nauczycielami, rodzicami/prawnymi opiekunami i uczniami,
 - dostarczania konstruktywnych wzorców funkcjonowania biopsychospołecznego,
 - samodoskonalenia,
 - opiniowania programów profilaktycznych,
 - propagowania treści programów profilaktycznych.
4. Rodzice/prawni opiekunowie w zakresie:
- poszerzania wiedzy na temat potrzeb rozwojowych dzieci,
 - poszerzania wiedzy na temat zagrożeń i możliwości przeciwdziałania im,
 - uczestnictwa w programach profilaktycznych.

Rozdział II

Diagnoza środowiska szkolnego

§ 4.

Usytuowanie i baza materialna szkoły

XXII Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. José Martí istnieje od 1945 roku. Szkoła mieści się w warszawskiej dzielnicy Bielany, w spokojnej okolicy, z dala od ruchliwych ulic i zgiełku miasta. Budynek szkoły został częściowo wyremontowany.

Bazę materialną szkoły stanowią:

- sale lekcyjne i pracownie przedmiotowe,
- sala gimnastyczna, siłownia, dwa boiska,
- dwie pracownie komputerowe,
- biblioteka z czytelnią i ze stanowiskami komputerowymi z dostępem do Internetu,
- bufet.

W szkole uczy się ok. 600 uczniów w 19 oddziałach, którzy są mieszkańcami takich dzielnic Warszawy, jak: Bielany, Żoliborz, Bemowo, Białołęka i inne oraz wielu miejscowości podwarszawskich.

W liceum pracuje 56 nauczycieli z pełnym przygotowaniem pedagogicznym. Radę Pedagogiczną tworzą osoby z wieloletnim doświadczeniem w pracy z młodzieżą - nauczyciele mianowani i dyplomowani oraz pedagodzy, wkraczający na ścieżkę awansu zawodowego - nauczyciele stażyści i nauczyciele kontraktowi. Dyrekcja oraz wszyscy pracownicy szkoły dokładają wszelkich starań, aby w szkole panował dobry klimat społeczny.

§ 5.

Mocne i słabe strony szkoły

1. Mocne strony szkoły to:

- przyjazna atmosfera pracy,
- wykwalifikowana kadra nauczycieli,

- wysoki poziom nauczania,
- różnorodna oferta edukacyjna poszerzona o możliwość nauki w oddziałach dwujęzycznych z językiem hiszpańskim,
- możliwość rozwijania przez uczniów zainteresowań podczas zajęć pozalekcyjnych,
- wewnętrzne konkursy, udział w olimpiadach i konkursach przedmiotowych,
- realizacja projektów językowych w Hiszpanii i Wielkiej Brytanii
- pracownie komputerowe z dostępem do Internetu
- możliwość korzystania z biblioteki, czytelnicy, multimedialnego centrum informacji
- obozy sportowe,
- wycieczki krajowe i zagraniczne,
- wolontariat,
- Samorząd Uczniowski,
- opieka pedagogiczno-psychologiczna,
- dyżury pielęgniarki,
- dbałość o bezpieczeństwo w szkole - dyżury dozorczy przy drzwiach wejściowych, dyżury nauczycieli na przerwach, opieka Straży Miejskiej,
- stała współpraca z instytucjami i organizacjami wspierającymi pracę szkoły.

2. Słabe strony szkoły to:

- zły stan techniczny budynku szkoły, boisk i ogrodzenia terenu szkoły,
- zbyt mała liczba sal lekcyjnych,
- jedna i zbyt mała sala gimnastyczna,
- niedostateczne wsparcie procesu dydaktyczno-wychowawczego ze strony rodziców/prawnych opiekunów,
- brak zdrowej żywności w bufecie.

§ 6.

Diagnoza sytuacji wychowawczej szkoły

Diagnoza sytuacji wychowawczej w szkole stała się podstawą skonstruowania szkolnego Programu Profilaktyki. Celem jej przeprowadzenia i późniejszej wnikliwej analizy było otrzymanie pełnego, obiektywnego obrazu kondycji szkoły w zakresie wychowania i profilaktyki oraz występujących w tych obszarach potrzeb. Informacje potrzebne do diagnozy uzyskano od wszystkich podmiotów społeczności szkolnej - uczniów, nauczycieli i rodziców/prawnych opiekunów.

W wyniku dokonanej diagnozy wyróżniono następujące czynniki ryzyka występujące w naszej szkole:

- brak wśród uczniów umiejętności zarządzania czasem - planowania,
- stres szkolny,
- wysokie wymagania edukacyjne,
- niewystarczająca współpraca rodziców/prawnych opiekunów ze szkołą,
- trudności w porozumieniu uczniów z rodzicami/prawnymi opiekunami,
- utrudniony przepływ informacji między nauczycielem, rodzicem i uczniem.

Czynniki ryzyka i czynniki chroniące w naszej szkole	
czynniki ryzyka	czynniki chroniące
brak wśród uczniów umiejętności zarządzania czasem - planowania	organizacja warsztatów psychoedukacyjnych, tematyka godzin wychowawczych, szeroka oferta zajęć pozalekcyjnych
stres szkolny	znajomość technik relaksacji, sposobów radzenia sobie ze stresem, myślenie pozytywne, wsparcie rodziny
wysokie wymagania edukacyjne	rozwijanie technik uczenia się i zapamiętywania
niewystarczająca współpraca rodziców/prawnych opiekunów ze szkołą	włączanie rodziców/prawnych opiekunów do zadań na rzecz szkoły, kontakty indywidualne wychowawców z rodzicami/prawnymi opiekunami, spotkania na temat profilaktyki zagrożeń
trudności w porozumieniu uczniów z rodzicami/prawnymi opiekunami	rozwijanie umiejętności komunikacji interpersonalnej, umiejętności wychowawczych, więź rodzinna
utrudniony przepływ informacji między nauczycielem, rodzicem i uczniem	obowiązkowe dzienniczki, indywidualne kontakty nauczycieli z uczniami i ich rodzicami/prawnymi opiekunami

Czynniki ryzyka mają ogromny wpływ na pojawienie się zachowań problemowych. Wśród uczniów wyróżniono następujące zachowania:

- niezdyscyplinowanie,
- niska frekwencja i spóźnienia,
- brak motywacji do nauki,
- palenie papierosów,
- używanie wulgaryzmów,
- picie alkoholu
- zaburzenia odżywiania,
- zażywanie środków odurzających,
- zachowania agresywne.

Czynniki chroniące to te sytuacje i zdarzenia, które zwiększają odporność na działanie czynników ryzyka.

Rozdział III

Cele programu, strategie i treści profilaktyczne

Dokonana diagnoza i jej wyniki, analiza czynników ryzyka i czynników chroniących oraz rozeźnienie w zasobach jakimi dysponuje szkoła, są podstawą do sformułowania celów i zadań Programu Profilaktyki.

§ 7.

Cele programu

Cel główny: Osłabienie czynników ryzyka zdiagnozowanych w szkole, wzmocnienie czynników chroniących oraz profilaktyka zachowań problemowych.

Cele szczegółowe:

1. Aktywizacja społeczności szkolnej.
2. Działania zapobiegające zagrożeniom wśród młodzieży: paleniu papierosów, picciu alkoholu, zażywaniu środków odurzających, agresji, zaburzeniom procesu odżywiania.
3. Kształtowanie poprawnej komunikacji interpersonalnej.
4. Edukacja prozdrowotna i promowanie zdrowego trybu życia.

§ 8.

Strategie profilaktyczne

Program Profilaktyki to program profilaktyki problemowej, w którym obiektem działań jest całe środowisko szkolne. Zakłada on realizację celów poprzez wykorzystanie strategii: informacyjnej, edukacyjnej, działań alternatywnych, wczesnej interwencji, zmian przepisów i zmian środowiskowych.

1. Strategia informacyjna: celem działań jest dostarczenie informacji na temat skutków zachowań ryzykownych i tym samym umożliwienie dokonywania racjonalnego wyboru; wychodzi się z założenia, że wiedza o mechanizmach i następstwach może wpłynąć na zmianę postaw i zachowań młodzieży.

Metody wykorzystywane w naszej szkole:

- rozmowy i dyskusje,
- wykłady,
- filmy edukacyjne,
- plansze, ulotki, tablice informacyjne,
- zajęcia lekcyjne przewidziane w planach wychowawczych oddziałów.

2. Strategia edukacyjna - celem działań jest pomoc w rozwijaniu ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych: zdolności nawiązywania kontaktów z ludźmi, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania konfliktów itp.

Metody wykorzystywane w naszej szkole:

- warsztaty psychoedukacyjne,
- gry i ćwiczenia psychoedukacyjne,
- poradnictwo indywidualne,
- spełnianie zadań wynikających z programu nauczania.

3. Strategia działań alternatywnych - jej celem jest zaspokojenie potrzeby sukcesu, satysfakcji, przynależności poprzez działalność pozytywną.

Metody wykorzystywane w naszej szkole:

- zajęcia pozalekcyjne,
 - koła zainteresowań,
 - działalność Samorządu Uczniowskiego,
 - działalność biblioteki szkolnej,
 - wolontariat,
 - wycieczki klasowe i szkolne,
 - święta i uroczystości szkolne,
 - imprezy i zawody sportowe.
4. Strategia interwencyjna - celem jest pomoc uczniom w zidentyfikowaniu i rozwiązywaniu konkretnej sytuacji kryzysowej; konieczna jest tu współpraca z rodzicami/prawnymi opiekunami i korzystanie z pomocy specjalistów.
 5. Strategia zmian środowiskowych - jej celem jest działanie na całe środowisko dziecka, w taki sposób, aby spowodować tendencję do zmian i wzmocnić umiejętności psychologiczne i społeczne. Strategie zmian środowiskowych angażują rodziców/prawnych opiekunów i środowisko rówieśnicze. Praca z rodzicami/prawnymi opiekunami obejmuje edukację, współpracę i dzielenie się odpowiedzialnością za realizowane zadania wychowawczo-profilaktyczne.
 6. Strategia zmian przepisów ma na celu pomoc uczniowi w rozwiązywaniu konkretnej sytuacji i wycofanie się z podjętych zachowań dysfunkcyjnych. Realizowana jest przez wprowadzanie regulaminów, procedur oraz indywidualnych kontraktów.

§ 9.

Treści profilaktyczne

1. Program Profilaktyki XXII Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi im. José Martí w Warszawie jest zgodny z Programem Wychowawczym XXII Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi im. José Martí w Warszawie.
2. Działania profilaktyczne są zintegrowane z programami nauczania przyjętymi do realizacji w XXII Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi im. José Martí.
3. Edukacja prozdrowotna, która zawiera wiele treści z zakresu profilaktyki, jest realizowana w ścisłej korelacji z całym procesem edukacyjnym. Podczas zajęć realizowanych w ramach edukacji prozdrowotnej można dostrzec problemy młodzieży, co pozwala zdiagnozować ewentualne potrzeby uczniów i na tej podstawie dostosować program pod kątem zauważonych dysfunkcji.

W naszej szkole działania i treści profilaktyczne realizowane są przez edukację prozdrowotną, programy profilaktyczne - autorskie i standardowe, poprzez tematykę godzin wychowawczych oraz pracę i działalność pedagogów i pielęgniarki. Działania te uzupełniają się, dostarczają wiedzy

i umiejętności całej społeczności szkolnej, ponieważ zdrowy rozwój i prawidłowe funkcjonowanie człowieka jest wartością społeczną. Promocja profilaktyki w środowisku szkolnym jest bardzo ważna, ale Program Profilaktyki zakłada osobistą odpowiedzialność za własne życie i współodpowiedzialność za jakość życia społeczności szkolnej, co znaczy, że każdy, w zależności od roli społecznej, możliwości, potrzeb, ponosi współodpowiedzialność za ograniczenie dysfunkcyjności oraz promocję zdrowego stylu życia.

Rozdział IV

Sposób realizacji Programu Profilaktyki

§ 10.

1. Harmonogram realizacji celów jest załącznikiem Programu Profilaktycznego XXII Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi im. José Martí.
2. Zadania dla środowiska społecznego.

zadanie	odpowiedzialni i świadczący pomoc
Działania profilaktyczno-informacyjne na terenie szkoły.	pedagog, pielęgniarka, Straż Miejska, zaproszeni specjaliści
Patrole w czasie imprez szkolnych.	Straż Miejska, Policja
Kontrola uczniów przebywających poza terenem szkoły w czasie trwania lekcji.	Straż Miejska
Egzekwowanie zakazu sprzedaży alkoholu i papierosów nieletnim.	Straż Miejska
Przestrzeganie przepisów zawartych w Ustawie o Wychowaniu w Trzeźwości.	właściciele i sprzedawcy okolicznych sklepów, Straż Miejska, wszyscy pracownicy szkoły oraz rodzice/prawni opiekunowie
Umieszczenie tabliczek informacyjnych o zakazie sprzedaży alkoholu i papierosów nieletnim w widocznym miejscu.	właściciele i sprzedawcy okolicznych sklepów

Rozdział V

Spodziewane efekty realizacji celów programu

§ 11.

1. Celem programu jest:
 - wyposażenie uczniów w wiedzę i umiejętności niezbędne w budowaniu dojrzałej osobowości,
 - nauczenie postaw asertywnych w sytuacjach zagrożeń używkami czy presji otoczenia,
 - nauczenie rozumienia oraz umiejętnego stosowania norm społecznych i systemu wartości.
2. Absolwent naszej szkoły powinien:
 - znać ogólnie przyjęte normy społeczno-moralne;
 - umieć przewidywać konsekwencje swojego zachowania i dokonywać właściwego wyboru;
 - znać konsekwencje zachowań nieakceptowanych społecznie;

- znać mechanizmy i następstwa sięgania po środki odurzające;
 - posiadać umiejętność asertywnego zachowania w sytuacjach zagrożenia;
 - doceniać znaczenie więzi rodzinnych;
 - umieć radzić sobie ze stresem;
 - preferować zdrowy styl życia;
 - rozpoznać swoje uzdolnienia i zainteresowania oraz je rozwijać;
 - odczuwać przynależność do społeczności szkolnej;
 - posiadać umiejętność planowania czasu wolnego;
 - znać formy pomocy psychologicznej.
3. Przewidywane efekty podjętych działań profilaktycznych dotyczące całej społeczności szkolnej:
- tworzony jest bank publikacji i scenariuszy zajęć wypracowany przez nauczycieli naszej szkoły oraz innych publikacji dotyczących profilaktyki;
 - zmniejsza się wskaźnik występowania zachowań agresywnych;
 - uczniowie chętnie i aktywnie uczestniczą w promocji zdrowego stylu życia;
 - wszyscy w szkole przestrzegają zasad kultury słowa;
 - rodzice/prawni opiekunowie chętnie uczestniczą w oferowanych im programach, warsztatach psychoedukacyjnych, stosują zasady profilaktyki domowej, coraz więcej rodziców/prawnych opiekunów jest przekonanych, że profilaktyka i współdziałanie wszystkich podmiotów szkoły jest drogą do zapobiegania kryzysom i patologiom w rodzinie;
 - dzięki atmosferze wytworzonej w szkole uczniowie klas pierwszych i wstępnej dwujęzycznej szybko adaptują się w nowym środowisku.

Warszawa, 30 września 2008 roku

Dyrektor liceum
Zbigniew Ślęzakowski